

Nr 618

Av herr **Larsson** i Hedenäset, om utredning rörande Tornedalens kommunikationsproblem.

En bygds utveckling och framtid är direkt beroende av kommunikationerna med omvärlden. I sökandet efter förbättrade utkomstmöjligheter för Tornedalens befolkning måste sålunda kommunikationsproblemen ägnas all uppmärksamhet. Vagnätets utbyggnad, järnvägstrafikens status och sjöfartens betingelser påkallar därvid uppmärksamhet.

Beträffande vagnätets utbyggnad skall erkännas att den vägplan som länsstyrelsen i Norrbottens län aktualiserat även till betydande del tillgodoser i Tornedalen aktuella vägbehov. Därutöver må dock påpekas en betydande minusfaktor i fråga om vägutbyggnaden i Tornedalen. Vägar som bygdens näringsliv och befolkning är i stort behov av förvägras av försvarspolitiska skäl. Landets försvarsberedskap kräver därigenom att denna gränsbygd ej får utvecklas i den utsträckning naturliga betingelser i och för sig motiverar. Det måste på allvar ifrågasättas om inte bygden borde ha rätt till kompensation härför.

Järnvägstrafikens status är av stor betydelse. Av Finlands riksdag har beslutats byggande av järnväg å sträckan Kaulirantta—Kolari. För den svenska Tornedalens befolkning är det svårfattbart om inskränkningar i järnvägstrafiken på den svenska sidan samtidigt skall övervägas.

Goda hamnmöjligheter är en förutsättning för effektiv sjöfart och därmed billiga frakter till en bygd. Konstateras måste att härvidlag åtskilligt är att önska för Tornedalens vidkommande. Som stöd härför må följande anföras:

År 1935 uttalade riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t följande:

Sedan nu Haparandahamn med stora kostnader anlagts, bör densamma uppenbarligen på lämpligt sätt förbindas med Haparanda och det kommunikationsnät som utgrenar sig därifrån. I den mån statens bistånd härvid kan befinnas oundvikligt, lärer sådant också böra lämnas. I motionerna förordas, att den blivande busslinjen skall anordnas av statens järnvägar på sätt redan skett mellan Övertorneå och Pajala. Utan att nu taga ställning till frågan om lämpligaste trafikformen finner riksdagen fog föreligga för att spörsmålet om en kommunikationsförbindelse till Haparandahamn göres föremål för utredning, varom riksdagen ansett sig böra göra framställning hos Kungl. Maj:t.

År 1945 uttalade riksdagen i skrivelse nr 290 till Kungl. Maj:t bl. a. följande:

Under framhållande av att sedan hamnen nu med stora kostnader anlagts densamma borde på lämpligt sätt förbindas med Haparanda och det

trafiknät, som utgrenar sig därifrån, fann 1935 års riksdag anledning fästa Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på denna angelägenhet. Efter snart 10-åriga utredningar synas vidtagna åtgärder inskränka sig till ett år 1943 av statens järnvägar med en enskild företagare i Haparanda ingånget avtal om visst trafiksamarbete i fråga om expedieringen av gods till och från hamnen. Såsom av ett från länsstyrelsen i Norrbottens län av riksdagens vederbörande utskott införskaffat yttrande framgår kan den sålunda träffade överföringsanordningen ej anses tillfredsställande.

Nu har ytterligare 15 år förflutit utan att situationen förbättrats. Då så är förhållandet må ej blott frågan om förbindelserna med Haparandahamn aktualiseras utan även Tornedalens hamnproblem i hela dess vidd ställas under debatt.

Det måste ifrågasättas om Haparandahamn är ägnad att kunna tillgodose en modern sjötrafiks behov. Förutom att vattendjupet är otillräckligt är även hamnbassängen för smal för att större fartyg skall kunna manövreras. Andra möjligheter till goda hamnar förefinnes dock efter den aktuella kusten. Vid Seskarö kan en hamn med ett vattendjup i farleden och i hamnen av omkring 10 meter med lätthet anläggas. Måhända kan i Sävis-Bredvik ungefär motsvarande förutsättningar föreligga.

De hamnalternativ som här omnämnts erbjuder förutsättningar som ej torde överträffas av något annat alternativ efter kusten på ömse sidor Torne älv. Tornedalen — oavsett vilken sida om gränsfåran — måste vara betjänt av en hamn på den plats där de bästa förutsättningarna för en konkurrenskraftig sådan förefinnes. Det framstår därför ej blott som en angelägenhet för svenska Tornedalen utan även som ett samnordiskt intresse att Sverige inventerar tillgången av goda hamnförutsättningar i den nordligaste kustbygden.

Erkännas må att den här berörda problematiken kan beröra de frågor som Kungl. Maj:t uppdragit åt länsstyrelsen i Norrbottens län att utreda, den s. k. Tornedalsutredningen. Därest så blir fallet har jag intet att invända mot en utredning på detta sätt. Då det emellertid ej är klart att så kommer att bli fallet och då frågan är av stor betydelse synes prövning av frågan från riksdagens sida vara motiverad.

Med stöd av vad ovan anförts får jag hemställa,

att riksdagen under beaktande av vad i motionen anförts i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning av frågan om Tornedalens kommunikationsproblem, i all synnerhet behovet av en hamn efter Tornekusten som motsvarar modern sjötrafiks krav och goda landförbindelser till densamma.

Stockholm den 27 januari 1960

Harald Larsson
i Hedenäset